

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής
Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)

Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1407

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Νίκος Γαβαλάς
Τηλέφωνο: 210 3742054
Email: stateaid_unit@minfin.gr

Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος «Πελοποννήσου»
Αλ. Σούτσου 35 τ.κ.22132 Τρίπολη
e-mail: info@eydvelop.gr
ktourlouki@mou.gr

Θέμα: Διατύπωση γνώμης για ζητήματα κρατικών ενισχύσεων σχετικά με την Πρόσκληση με τίτλο «Βιοκλιματικές αναπλάσεις στην περιοχή ΒΑΑ Κορίνθου-Λουτρακίου»

σχετ.: Το με α.π. 325462/24.10.2025 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Πελοπόννησος» (Αρ.πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 186077 ΕΙ 24.10.2025/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1407).

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού εγγράφου της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Πελοπόννησος», στο οποίο επισυνάπτεται το σχέδιο Πρόσκλησης με τίτλο «Βιοκλιματικές αναπλάσεις στην περιοχή ΒΑΑ Κορίνθου-Λουτρακίου», για το οποίο ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας μας αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το περιεχόμενο του σχεδίου Πρόσκλησης το αντικείμενο του έργου περιγράφεται ως εξής:
«Στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα Πελοπόννησος 2021-2027 στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου RSO5.1 προβλέπεται η χρηματοδότηση σχεδιασμού και εφαρμογής τεσσάρων (4) Στρατηγικών ΟΧΕ-ΒΑΑ (ΣΒΑΑ). Μία εξ' αυτών αφορά στους Δήμους Κορινθίων και Λουτρακίου – Περαιχώρας - Αγίων Θεοδώρων.
Όραμα της εγκεκριμένης Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης των Δήμων Κορινθίων και Λουτρακίου – Περαιχώρας - Αγίων Θεοδώρων αποτελεί «η δημιουργία μιας περιοχής συνεργασίας όπου η ένωση δύο δήμων υπερβαίνει τα όριά τους, ενισχύοντας ένα ανθεκτικό, βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς αστικό περιβάλλον. Το κοινό όραμα είναι να δημιουργηθεί ένα μοντέλο αστικής ανάπτυξης που να βασίζεται στην καινοτομία, τιμώντας ταυτόχρονα την κληρονομιά και την ποικιλομορφία των δήμων με βασική προϋπόθεση την προστασία του περιβάλλοντος».
Έναν από τους Στρατηγικούς Στόχους της ΣΒΑΑ αποτελεί η ανάδειξη της περιοχής ως Αναγνωρίσιμου Τουριστικού Προορισμού.
Στο πλαίσιο του παραπάνω Στρατηγικού Στόχου προβλέπεται η υλοποίηση της Δράσης 5.ι.ΚΛΟ.1 η οποία στοχεύει στην ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω της προστασίας και αξιοποίησης φυσικών πόρων.
Ειδικότερα, με αυτή την δράση επιδιώκεται η ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου της περιοχής παρέμβασης της Στρατηγικής με βιοκλιματικά κριτήρια και στόχο τη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η παρούσα Πρόσκληση αφορά σε παρεμβάσεις οι οποίες θα εστιάζουν στη χρήση βιοκλιματικών υλικών με υψηλές τιμές ανακλαστικότητας της ηλιακής ακτινοβολίας και μεγάλη ικανότητα εκπομπής υπέρυθρης ακτινοβολίας, στη σκίαση,-φύτευση, στην διαχείριση του νερού στην ενεργειακή απόδοση και στις βιώσιμες τεχνολογίες.

Η δράση θα υλοποιηθεί μέσω δύο αντίστοιχων πράξεων για τη βιοκλιματική ανάπλαση της παραλίας Καλάμια Κορίνθου και του παραλιακού πάρκου Ειρήνη Λουτρακίου, σύμφωνα με τον Εγκεκριμένο χρηματοδοτικό πίνακα Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) των Δήμων Κορινθίων και Λουτρακίου – Περαιχώρας - Αγίων Θεοδώρων».

Δυνητικοί Δικαιούχοι της Δράσης: Δήμος Κορινθίων, Δήμος Λουτρακίου-Περαιχώρας-Αγ. Θεοδώρων και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους ίδιους.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την υπό εξέταση πρόσκληση ανέρχεται σε 5.100.000,00 €.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.
  3. Στα σημεία 203-207 της ανωτέρω αναφερόμενης Ανακοίνωσης επισημαίνεται ότι «Η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, τις υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες τις οποίες το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας (για παράδειγμα, ... συμπεριλαμβανομένων εσωτερικών πλωτών οδών, προστασίας από πλημμύρες και διαχείρισης της υψηλής και χαμηλής στάθμης των υδάτων προς το γενικό συμφέρον, ...) ή που δεν χρησιμοποιούνται για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε μια αγορά (για παράδειγμα, δρόμοι οι οποίοι είναι διαθέσιμοι για δωρεάν δημόσια χρήση). Οι δραστηριότητες αυτές δεν είναι οικονομικής φύσης και, κατά συνέπεια, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως και η δημόσια χρηματοδότηση των σχετικών υποδομών».
- Στη συνέχεια διευκρινίζεται ότι «Σε περίπτωση που μια υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση για την κατασκευή της θα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες.

Αν μια οντότητα συμμετέχει σε οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι η δημόσια χρηματοδότηση που προβλέπεται για τις μη οικονομικές δραστηριότητες δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διεπιδότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων. Αυτό μπορεί ιδίως να διασφαλιστεί μέσω του περιορισμού της δημόσιας χρηματοδότησης στο καθαρό κόστος (συμπεριλαμβανομένου του κόστους κεφαλαίου) των μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το οποίο προσδιορίζεται βάσει ενός σαφούς διαχωρισμού λογαριασμών.

Εάν, σε περίπτωση μεικτής χρήσης, η υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η χρηματοδότησή της ενδέχεται να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική χρήση παραμένει αμιγώς επικουρική, ήτοι για δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση της. Αυτό πρέπει να θεωρηθεί ότι συμβαίνει όταν οι οικονομικές δραστηριότητες αναλώνουν τις ίδιες εισροές όπως και οι μη οικονομικές δραστηριότητες, για παράδειγμα υλικό, εξοπλισμό, εργασία ή πάγιο κεφάλαιο. Οι βοηθητικές οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να παραμένουν περιορισμένης εμβέλειας όσον αφορά τη δυναμικότητα της υποδομής».

Όπως διευκρινίζεται στην υποσημείωση 305 της Ανακοίνωσης, η οικονομική χρήση της υποδομής μπορεί να θεωρηθεί βοηθητική, όταν η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε χρόνο για μια τέτοια δραστηριότητα δεν υπερβαίνει το 20% της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας της υποδομής.

4. Παράλληλα, σύμφωνα με το σημείο 196 της Ανακοίνωσης (2016/C262/01), «Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έκρινε ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων, το μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης». Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση του τοπικού χαρακτήρα ενός μέτρου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τον τοπικό χαρακτήρα και τη γεωγραφική θέση της παρέμβασης, η οποία δείχνει να απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς αποδέκτες και είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες ή επενδύσεις από άλλα κράτη μέλη. Επομένως, στην περίπτωση που οι παρεμβάσεις συνάδουν με την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, δύναται να εξεταστεί εναλλακτικά ο τοπικός χαρακτήρας τους.
5. Το αντικείμενο της υπό εξέταση Πρόσκλησης αφορά στη βιοκλιματική ανάπλαση της παραλίας Καλάμια Κορίνθου και του παραλιακού πάρκου Ειρήνη Λουτρακίου. Με βάση την περιγραφή στο σχέδιο Πρόσκλησης, οι εν λόγω δράσεις ενδέχεται να μην αφορούν σε άσκηση οικονομικής δραστηριότητας ή/και να μην ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Ωστόσο, προκειμένου να καθοριστεί εάν οι ανωτέρω ενέργειες που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της πρόσκλησης ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:
  - α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,
  - β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,
  - γ) επιλεκτική μεταχείριση και
  - δ) νόθευση του ανταγωνισμού και επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

Επομένως συνεκτιμώντας τα ανωτέρω, καθώς και ότι από την εξέταση της περιγραφής του αντικειμένου του έργου δεν δύναται να καθοριστεί με ασφάλεια η ύπαρξη η μη στοιχείων κρατικών

ενισχύσεων, κρίνεται σκόπιμο το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων που θα περιληφθεί στο αρχικό τμήμα (έχοντας υπόψη) του υπό εξέταση σχεδίου Πρόσκλησης να είναι ευρύ και συστήνεται οι μεμονωμένες προτάσεις στο πλαίσιο της υπό εξέταση Πρόσκλησης να αξιολογηθούν διακριτά μετά την υποβολή τους.

Στο πλαίσιο αυτό σημειώνεται ότι, το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων που έχει περιληφθεί στο αρχικό τμήμα (έχοντας υπόψη) του υπό εξέταση σχεδίου Πρόσκλησης είναι ορθά προσδιορισμένο.

6. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλησίου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία ο ανωτέρω Δικαιούχος ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.
7. Σημειώνεται ότι οι μεμονωμένες προτάσεις στο πλαίσιο της υπό εξέταση Πρόσκλησης πρέπει να εξεταστούν διακριτά αναφορικά με την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με αρ.πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
- Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.

Επιπλέον και εφόσον για την υλοποίηση πράξης χρησιμοποιηθεί άρθρο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, πρέπει :

- με την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει άμεσα να συμπληρώσει και να διαβιβάσει στην ΕΥΚΕ-ΧΕ το Παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (ΓΑΚ), που περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που απαλλάσσονται σύμφωνα με τους όρους του εν λόγω Κανονισμού, προκειμένου η ΕΥΚΕ-ΧΕ να προβεί στην ηλεκτρονική υποβολή της πράξης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού) μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής SANI, εντός των καθορισθέντων χρονικών ορίων που τίθενται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ.
- σε περίπτωση που η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση αφορά σε ποσό 100.000 € και άνω, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει να αποστείλει στην ΕΥΚΕ-ΧΕ τα στοιχεία που απαιτούνται για τη δημοσιοποίηση χορηγηθείσας μεμονωμένης κρατικής ενίσχυσης στην εφαρμογή TAM (Transparency Award Module) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατ' εφαρμογή της με αρ. πρωτ. 12163/ΕΥΚΕ/4902/27.01.2017 επιστολής της ΕΥΚΕ με θέμα «Υποχρέωση και διαδικασίες δημοσίευσης στοιχείων χορηγούμενων κρατικών ενισχύσεων» (Παράρτημα III του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (ΓΑΚ) η οποία επικαιροποιήθηκε μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στις 10.07.2023 «Νέα όρια δημοσίευσης πληροφοριών στο TAM».

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-

ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και ειδικότερα στο περιεχόμενο του Σχεδίου Πρόσκλησης, έγγραφο στο οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ-ΧΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ
Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Γραφείο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
3. Ε.Υ.Κ.Ε.-Χ.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

